

بررسی رابطه بین مدیریت سود مبتنی بر فروش دارائی های بلندمدت و وجوه نقد حاصل از عملیات در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

عبدالکریم مقدم^۱ و حسین سهوئی

^۱دانشیار گروه حسابداری دانشگاه پیام نور

a_moghad@pnu.ac.ir

hosseinsahouei@yahoo.com

چکیده

سود یکی از اقلام مورد توجه سرمایه‌گذاران می‌باشد و مبنای بسیاری از تصمیم‌گیری‌های مهم اقتصادی به شمار می‌رود. سود دارای دو جز نقدی و تعهدی می‌باشد، از طرفی اقلام تعهدی سود دارای دو بخش عادی و غیر عادی می‌باشد. برخی شواهد نشان دهنده این واقعیت‌اند که سرمایه‌گذاران در درک اطلاعات مربوط به اقلام تعهدی با مشکلات عدیده‌ای مواجه هستند که منجر به بروز مشکلات عدیده‌ای می‌شود. از طرف دیگر مدیریت سود بر شفافیت اطلاعات مالی اثر منفی می‌گذارد و منجر به کاهش کیفیت فرآیند گزارشگری مالی و تضعیف اعتماد عمومی نسبت به اطلاعات انتشار یافته و در نتیجه کاهش تمایل عمومی برای حضور در بازارهای سرمایه از جمله بورس اوراق بهادار می‌گردد. در این پژوهش تعداد ۹۳ شرکت برای سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۵ مورد بررسی قرار گرفت. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بین اقلام واقعی مدیریت سود (از طریق فروش دارایی‌های بلند مدت) و وجوه نقد حاصل از عملیات رابطه معکوس و معناداری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: مدیریت سود واقعی، دارایی‌های بلندمدت، بورس اوراق بهادار تهران

۱- مقدمه

سود دارای دو جزء نقدی و تعهدی است. تقسیم سود به اجزای نقدی و تعهدی به طور با اهمیتی قابلیت‌پیش بینی سود را افزایش می‌دهد. حسابداری تعهدی اساس محاسبه سود و گزارشگری مالی می‌باشد استاندارد حسابداری شماره یک ایران با عنوان نحوه ارائه صورتهای مالی بیان می‌کند که «به استثنای اطلاعات مربوط به جریانهای نقدی، واحد تجاری باید صورتهای مالی خود را بر مبنای تعهدی تهیه کند (رسائیان و حسینی، ۱۳۸۷)». امروزه رقم سود یکی از اقلام مورد توجه سرمایه‌گذاران (به عنوان عمده‌ترین استفاده‌کنندگان صورتهای مالی) می‌باشد، و مبنای بسیاری از تصمیم‌گیری‌های مهم اقتصادی به شمار می‌آید. سودهای پیش‌بینی شده به طور گسترده منتشر می‌شود. اگر سود شرکتی، کمتر از میزان مورد انتظار شود این کاهش می‌تواند قیمت سهام شرکت را دچار افت شدیدی نماید. متقابلاً دست‌یابی به سودی بیشتر از رقم پیش‌بینی شده خبر خوبی محسوب می‌شود. تمرکز زیاد استفاده‌کنندگان به سود، توجه به کیفیت آن را نیز افزایش داده و حسابداری تعهدی^۱ به عنوان شاخصی از کیفیت سود^۲ مورد توجه قرار گرفته است. وقتی سود حسابداری از جریانهای نقد و ورودی شرکت بیشتر می‌شود، مازاد حاصل، از طریق ایجاد اقلام تعهدی به وجود آمده است (مهرانی و بهبهانی نیا، ۱۳۸۹). بخش تعهدی سود به مراتب از بخش نقدی آن دارای اهمیت بیشتری در ارزیابی عملکرد شرکت می‌باشد. وجه نقد به دست آمده در طی یک دوره مالی، اطلاعات مربوطی به حساب نمی‌آید، چون وجه نقد شناسایی شده مشکلات «زمان بندی» و «تطابق» را دارد که می‌تواند منجر به اندازه‌گیری غیرصحيح عملکرد شرکت شود اصول پذیرفته شده حسابداری در این مورد استفاده از اقلام تعهدی را، برای کاستن از این مشکلات، پیشنهاد می‌کند تا مشکلات زمان-بندی و تطابق را اصلاح کند (رسائیان و حسینی، ۱۳۸۷). مدیران ممکن است مدیریت سود متهورانه را در جهت منافع شخصی در شرایط متعددی به کار گیرند. مدیریت سود متهورانه نشان دهنده کیفیت پایین اطلاعات حسابداری است. در این حالت، بخشی از معامله‌گران مطلع دست به مبادله سهام می‌زنند، در حالی که تمایل معامله‌گران بدون اطلاع به مبادله سهام شرکت، به شدت کاهش یافته، معامله‌گران هزینه‌های انتخاب نادرست ناشی از مدیریت سود را تشخیص داده و چنین هزینه‌هایی به وضوح در رسوایی‌های حسابداری شرکت‌ها مشاهده شده است.

۱- مبانی نظری

یکی از نیازهای اساسی در فرآیند تصمیم‌گیری، دسترسی به اطلاعات است. بدون دسترسی به اطلاعات تصمیمات به نتایج بهینه منجر نمی‌شود. کسانی که در حوزه مالی فعالیت می‌کنند نیازمند اطلاعات مالی هستند. این افراد ممکن است در مورد اطلاعات مالی گزارش شده قضاوت کنند یا بر مبنای آن تصمیم‌گیری نمایند. اطلاعات مالی توسط گروه‌های مختلف استفاده‌کننده و برای مقاصد گوناگون به کار می‌روند. حسابداری یک سیستم پردازش اطلاعات است که به منظور شناسایی، اندازه‌گیری و طبقه بندی رویدادهای مالی مؤثر بر سازمان و واحدهای تجاری و گزارش اثرات این گونه رویدادها به تصمیم‌گیرندگان، طرح‌ریزی شده است. از آنجا که محیط فعالیت واحدهای تجاری متغیر است و تغییر در ساختار سیاسی، اجتماعی و اقتصادی محیط باعث تغییر در نیازهای اطلاعاتی استفاده‌کنندگان می‌گردد، سیستم پردازش حسابداری ناگزیر از تغییر می‌باشد. به بیان دیگر، نیازهای اطلاعاتی جدیدی که بر اثر تغییر در محیط حسابداری برای استفاده‌کنندگان اطلاعات مالی پدید می‌آید، تغییر در مبانی حسابداری یا تدوین اصول و استانداردهای اندازه‌گیری و گزارشگری با کیفیت بهتر و همچنین افزایش میزان اطلاعاتی که لازم است افشاء شود را ضروری می‌سازد. عملکرد و رویه‌های حسابداری طی قرون متمادی دستخوش تغییرات قابل ملاحظه‌ای بوده است ولی در جریان این تغییرات، هدف نهایی حسابداری که همان نیازهای اطلاعاتی استفاده‌کنندگان خدمات حسابداری است، بدون تغییر مانده است. به بیان دیگر مفاهیم، اصول، قواعد و رویه‌های حاکم بر عملکرد کنونی حسابداری در واقع بازتاب نیازهای گروه‌های مختلف استفاده‌کننده از اطلاعات حسابداری در طول زمان است.

انتظارات، نیازها و خواسته‌های استفاده‌کنندگان بسیار متنوع و معمولاً تعیین‌کننده نوع اطلاعاتی است که باید ارائه شود تا مبنای قضاوت، ارزیابی و تصمیم‌گیری قرار بگیرد. گروه‌های مختلف استفاده‌کننده از اطلاعات مالی به دلیل مناسبات متفاوتی که با واحد تجاری دارند، غالباً نیازمند انواع متفاوت اطلاعات هستند (حقیقت، 1385).

اهداف حسابداری و گزارشگری مالی

هدف حسابداری و گزارشگری مالی از نیازها و خواسته‌های اطلاعاتی استفاده‌کنندگان خارجی سرچشمه می‌گیرد. هدف اصلی گزارشگری مالی خارجی، بیان اثرات اقتصادی رویدادها و عملیات مالی مؤثر بر وضعیت و عملکرد واحد تجاری برای اشخاص خارج از واحد تجاری جهت کمک به آنان در اتخاذ تصمیمات مالی در ارتباط با واحد تجاری است. ابزار اصلی انتقال اطلاعات به اشخاص مزبور، صورت‌های مالی است که محصول نهایی فرآیند حسابداری و گزارشگری مالی محسوب می‌شود. FASB^۱ در بیانیه مفهومی شماره (1) تحت عنوان اهداف گزارشگری مالی واحدهای انتفاعی به بیان اهداف گزارشگری مالی می‌پردازد که می‌توان آنرا به صورت زیر خلاصه نمود:

- گزارشگری مالی باید اطلاعاتی را فراهم آورد که برای سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان بالفعل و بالقوه و سایر استفاده‌کنندگان، در اتخاذ تصمیمات منطقی سرمایه‌گذاری، اعتباردهی و تصمیمات مشابه مفید و سودمند باشد. این اطلاعات باید برای آن دسته از افرادی که درکم تعارفی از فعالیت‌های تجاری و اقتصادی دارند و با سعی معقولی تمایل به اطلاعات دارند، قابل فهم باشد.

- از آنجاییکه جریان نقدی سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان با جریان نقدی واحد تجاری ارتباط دارد، گزارشگری مالی باید اطلاعاتی را فراهم نماید که اعتباردهندگان، سرمایه‌گذاران و سایرین را در ارزیابی مبالغ، زمان‌بندی و ابهامات مربوط به خالص جریان نقدی واحد تجاری کمک نماید.

- گزارشگری مالی باید اطلاعاتی را درباره منابع اقتصادی واحد تجاری، ادعاها نسبت به آن منابع (تعهدات واحد تجاری برای انتقال منابع به سایر واحدها و صاحبان سهام و اثرات معاملات، رویدادها و شرایطی که منابع واحد تجاری و ادعاها نسبت به آن منابع را می‌دهد، ارائه نماید).

صورت‌های مالی به عنوان یکی از مهمترین منابع اطلاعاتی سرمایه‌گذاران و بستانکاران بوده و از این میان صورت سود و زیان و رقم سود منعکس شده در آن مهمترین قلم مورد توجه می‌باشد، زیرا قسمتی از این سود به عنوان اقلام تعهدی می‌باشد که به آن‌ها پرداخت می‌شود (موسی نژاد، 1389).

سود گزارش شده، از جمله اطلاعات مالی مهمی است که در هنگام تصمیم‌گیری از سوی افراد در نظر گرفته می‌شود. تحلیل-گران مالی عموماً سود گزارش شده را به عنوان عامل برجسته‌ای در بررسی‌ها و قضاوت‌های خود مدنظر قرار می‌دهند. همچنین، سرمایه‌گذاران برای تصمیمات سرمایه‌گذاری خود بر اطلاعات مالی مندرج در صورت‌های مالی واحدهای اقتصادی، به ویژه سود گزارش شده اتکا می‌کنند.

از آنجا که یکی از اهداف اصلی گزارشگری مالی تامین نیازهای اطلاعاتی سهامداران فعلی و سرمایه‌گذاران بالقوه واحد تجاری است، بیشتر صورت سود و زیان مورد توجه و دقت نظر آنان بوده و شاید بتوان دلیل آن را اولویت سرمایه‌گذاران به کسب سود و انتفاع مادی در قیاس با سایر اهداف مرتبط به سرمایه‌گذاری مربوطه دانست. بنابراین سود حسابداری و اجزای آن بیش از سایر اطلاعات بوسیله تحلیل‌گران و سرمایه‌گذاران بازارها مورد استفاده قرار می‌گیرد زیرا یک دید کلی درباره عملکرد شرکت‌ها ارائه می‌دهند و درارزشیابی شرکت به آن‌ها کمک می‌کند، همچنین شواهد نشان می‌دهد که سود تعهدی نقش مهمی در فرآیند ارزش‌گذاری دارد؛ زیرا مشکلات زمانبندی و عدم تطابق نهفته در ارقام وجوه نقد را کاهش می‌دهد (حسین زاده، 1388). اغلب اعتقاد بر آن است که انتشار صورت‌های مالی و اعلام سود حسابداری اطلاعاتی را به بازار سرمایه منتقل

^۱ . Financial Accounting Standard board

می‌کند که از آن طریق تغییراتی در حجم و قیمت معادلات سهام ایجاد می‌کند که این تغییرات بسته به سطح کارایی بازار متفاوت است.

تحقیق حاضر می‌تواند در تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران و ترقیب آن‌ها در استفاده از نظرات و مشاوره تحلیل‌گران مالی در امر تصمیم‌گیری راهگشا و قابل اهمیت باشد. ارتباط بین اجزای سود حسابداری و انواع متغیرهای مالی و غیرمالی، از موضوعات مهم و با اهمیت در تحقیقات مالی و حسابداری می‌باشد. لذا اهمیت تحقیق حاضر در کشف ارتباط اجزای مدیریت سود، اقلام واقعی و بازده سهام و عوامل تاثیرگذار بر این رابطه به منظور کمک به استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی در اتخاذ تصمیمات بهینه می‌باشد.

۲- پیشینه پژوهش

به منظور بررسی یافته‌های گذشته مربوط به این تحقیق، پژوهش‌های انجام شده در دو بخش داخلی و خارجی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

مجتهدزاده و ولیزاده لاریجانی (۱۳۸۹)، در مطالعه خود به بررسی رابطه مدیریت سود و بازده آتی دارایی‌ها و جریان‌های نقدی عملیاتی آتی پرداختند. آن‌ها به این نتیجه رسیده‌اند که بین بازده آتی دارایی‌ها و جریان‌های نقدی عملیاتی آتی و مدیریت سود رابطه معنی‌داری وجود ندارد.

آقایی و آذر (۱۳۹۱)، در مقاله‌ای به بررسی رابطه جایگزینی دست‌کاری فعالیت‌های واقعی و دست‌کاری اقلام تعهدی اختیاری در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس تهران پرداختن. نتایج این تحقیق حاکی از آن است که مدیران برای انجام مدیریت سود، دست‌کاری فعالیت‌های واقعی را به دست‌کاری اقلام تعهدی ترجیح می‌دهند.

گانی (۲۰۰۵)، در پژوهش خود به این نتیجه رسیده است که شرکت‌ها اغلب درگیر مدیریت سود از طریق دست‌کاری فعالیت‌های واقعی هستند. نتایج بررسی وی نشان می‌دهد که کاهش هزینه‌های تحقیق و توسعه و نیز تولید بیش از اندازه با سودی ک درنتیج دست‌کاری فعالیت‌ها واقعی کسب شده است، رابطه مثبت دارد. همچنین سودی که از طریق مدیریت سود واقعی ایجاد شده، ارتباط منفی با عملکرد آتی شرکت دارد.

رپ و همکاران (۲۰۱۲)، در مقاله‌ای به بررسی تأثیر انعطاف‌پذیری مالی بر سیاست‌های تقسیم سود پرداخته‌اند. در این تحقیق از یک روش جدید برای تخمین میزان انعطاف‌پذیری مالی استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که میزان انعطاف‌پذیری مالی تأثیر شدیدی بر سیاست‌های تقسیم سود دارد. همچنین نتایج تحقیق حاکی از این است که کاهش احتمال و مقدار سود تقسیمی ناشی از انعطاف‌پذیری مالی بیشتر شرکت است؛ به عبارت دیگر شرکت‌هایی که انعطاف‌پذیری مالی بیشتری دارند به احتمال زیاد سود تقسیمی خود را حذف و یا آن را به میزان کمتری پرداخت می‌نمایند.

بگنولی و واتس (۲۰۱۰)، به بررسی تأثیر مدیریت سود روی سطح رقابت بازار تولید و اینکه چگونه رقابت در بازارهای تولید روی ایجاد انگیزه برای مدیریت سود تأثیر می‌گذارد، پرداخته‌اند. آن‌ها دریافته‌اند که برخی رقبا هزینه‌های خود را کمتر از آنچه هست نمایش می‌دهند و این کار منجر به تولید کمتر محصول و افزایش قیمت آن می‌شود. آن‌ها همچنین نشان داده‌اند که در صنایع سودآورتر، میزان تورش در گزارشگری مالی بیشتر است.

آشاری و همکاران (۱۹۹۴)، در تحقیقی تحت عنوان عوامل مؤثر بر مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار سنگاپور، عوامل مرتبط با مدیریت سود را مورد بررسی قرار داده‌اند. نتایج آزمون فرضیات نشان می‌دهد که شرکت‌های با سودآوری پایین، بیشتر اقدام به مدیریت سود می‌نمایند. همچنین وضعیت صنعت بر مدیریت سود مؤثر بوده و شرکت‌های دارای ریسک بالاتر (صنایع پرخطر) تمایل بیشتری به مدیریت سود دارند. استابن (۲۰۱۰)، در بررسی توانایی مدل‌های اقلام تعهدی و درآمدی برای کشف مدیریت سود واقعی و مدیریت سود شبیه‌سازی شده، به این نتیجه رسیده است که مدل‌های درآمدی نسبت به مدل‌های معمول اقلام تعهدی توانایی بیشتری در کشف مدیریت سود دارند. نتایج تحقیق وی مبانی اولیه را برای استفاده از شاخص درآمدهای اختیاری در مطالعه مدیریت سود فراهم نموده است. یو (۲۰۰۸)، در تحقیق خود به این نتیجه رسیده است که

شرکت‌های با انگزه قوی برای مدیریت سود، فعالیت‌های واقعی را بیش از سایر شرکت‌ها دست‌کاری می‌کنند. یافته‌های پژوهش وی نشان می‌دهد دست‌کاری فعالیت‌های واقعی ممکن است در بلندمدت به ارزش شرکت آسیب برساند. روی چودهری (۲۰۰۶)، در مقاله‌ای با بررسی مدیریت سود از طریق دست‌کاری فعالیت‌های واقعی دریافت است که شرکت‌ها برای اجتناب از گزارش زیان و ارائه حاشیه سود بهتر، از فعالیت‌هایی نظیر ارائه تخفیفات قیمتی به منظور افزایش فروش، تولید بیش از اندازه برای کاهش بهای تمام شده کلای فروش رفته و کاهش هزینه‌های اختیاری استفاده می‌کنند؛ درحالی که این فعالیت‌ها باعث افزایش ارزش شرکت در بلندمدت نمی‌شود.

۴- فرضیه تحقیق

از آنجا که وجوه نقد حاصل از عملیات، کم‌تر می‌تواند مورد دستکاری و اعمال نظر مدیریت قرار گیرد، در این تحقیق به عنوان معیار اصلی عملکرد واحد تجاری در نظر گرفته می‌شود. بنابراین انتظار می‌رود که شرکت‌های با عملکرد ضعیف تجاری که وجوه نقد حاصل از عملیات کمی گزارش کرده‌اند، به منظور گمراهی بازار و دلایل دیگر، سود گزارش شده خود را از طریق افزایش ارقام سود، افزایش دهند. بنابراین ما در این پژوهش به دنبال این مسئله می‌باشیم که وجوه نقد حاصل از عملیات و ارقام واقعی سود و بازده سهام رابطه معنی دار باهم داشته باشند. این موضوع اساس فرضیه این تحقیق قرار گرفته و آن را به شکل زیر بیان می‌دارد:

"بین مدیریت سود واقعی و وجوه نقد حاصل از عملیات رابطه معکوسی وجود دارد."

۵- روش تحقیق

این تحقیق از نظر نوع هدف، کاربردی و از نظر شیوه انجام از نوع تحقیقات توصیفی و از نظر بعد زمانی نیز، از نوع تحقیقات پس رویدادی است. اطلاعات موردنیاز از طریق نرم افزارهای تدبیرپرداز، ره آورد نوین و نیز صورت‌های مالی شرکت‌های نمونه و سایت رسمی بورس اوراق بهادار تهران گردآوری شد. سپس، به منظور محاسبه متغیرها و تجزیه و تحلیل مدل آماری داده‌ها از نرم افزارهای Eviews و Excel استفاده شده است.

جامعه آماری تحقیق، شامل کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در فاصله زمانی سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۵ می‌باشد. به علت گستردگی حجم جامعه آماری و وجود برخی ناهماهنگی‌ها میان اعضای جامعه، شرایط زیر برای انتخاب نمونه آماری قرار داده شد و تعداد ۹۳ شرکت به روش حذف سیستماتیک به عنوان نمونه انتخاب گردیدند. شرایط یاد شده عبارتند از:

- حداقل قبل از سال ۱۳۹۳ به عضویت بورس اوراق بهادار تهران درآمده باشند.
- دوره مالی شرکت‌ها، منتهی به تاریخ ۲۹ اسفند هر سال باشد.
- سهام شرکت‌های مزبور باید در ابتدا و انتهای سال مالی‌شان مورد معامله قرار گرفته باشد.
- صورت‌های مالی پایان سال مالی خود را برای دوره مطالعه به بورس تحویل داده باشند.
- از جمله شرکت‌های سرمایه‌گذاری و مالی نباشند.

۶- متغیرهای تحقیق و شیوه اندازه‌گیری آن‌ها

متغیرهای این پژوهش به دو گروه طبقه بندی می‌شود:

متغیر وابسته

مدیریت واقعی سود از طریق فروش دارایی‌های بلند مدت

دارایی‌های بلندمدت بر مبنای بهای تمام شده‌ی تاریخی نگهداری می‌شوند و هنگام فروش به قیمت جاری یا بازار به فروش می‌رسند و سود و زیان ناشی از فروش آن‌ها در دوره فروش شناسایی می‌گردد، لذا سود یا زیان ناشی از فروش دارایی‌ها ابزاری را در اختیار مدیران قرار می‌دهد تا از طریق زمان‌بندی فروش دارایی‌ها روی سود گزارش شده اثر گذارند (تاری وردی و ثمری، ۱۳۹۱).

با پیروی از گانی (2005)، در این تحقیق سطح عادی سودهای ناشی از فروش دارایی‌های بلندمدت با به کارگیری مدل (۴) برآورد می‌شود (گانی، ۲۰۰۵):

$$\frac{GLA_t}{A_{t-1}} = \frac{\alpha_0}{A_{t-1}} + \alpha_1 \left(\frac{PPESales_t}{A_{t-1}} \right) + \alpha_2 \left(\frac{ISales_t}{A_{t-1}} \right) + \alpha_3 \left(\frac{\Delta S_t}{A_{t-1}} \right) + \varepsilon_t$$

که در آن:

GLA_t: سود یا زیان ناشی از فروش اموال، ماشین الات و تجهیزات و سرمایه گذاری های بلند مدت

PPESalest: مبلغ فروش اموال، ماشین الات و تجهیزات

ISalest: مبلغ فروش سرمایه گذاری های بلند مدت

ΔSt: فروش سال t - فروش سال t-1

A_{t-1}: کل دارایی های شرکت در پایان سال t-1

تفاوت بین ارقام واقعی و سطح برآوردی مدل فوق به عنوان سطح غیرعادی (ABGLA) تلقی می‌گردد.

متغیر مستقل

به اعتقاد یون و میلر، وجوه نقد حاصل از عملیات (OCF)، یکی از عواملی است که در واحد تجاری کم‌تر می‌تواند مورد دستکاری قرار گیرد و بنابراین معیار واقعی‌تری از عملکرد واحد تجاری است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که احتمالاً آن دسته از واحدهای تجاری که با عملکرد ضعیفی روبه‌رو بوده‌اند، انگیزه قوی‌تری برای افزایش سود گزارش شده خود از طریق فرآیند مدیریت سود داشته باشند. و برعکس برای واحدهای تجاری که از عملکرد خوبی برخوردار بوده‌اند، احتمال اتخاذ شیوه‌های افزایش مصنوعی سود توسط مدیریت کم‌تر خواهد بود (یون و میلر، ۲۰۰۲).

۷- یافته‌های پژوهش

همانطور که در بخش‌های قبل اشاره شد، داده‌های مربوط به ۹۳ شرکت عضو نمونه آماری پژوهش طی سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۵، از بانک‌های اطلاعاتی موجود استخراج و به صفحه گسترده اکسل منتقل شد. پس از انجام محاسبات لازم برای آزمون‌های آماری مورد نیاز در فایل‌های مناسب ذخیره شد. نگاره شماره (۱) حاوی آمار توصیفی داده‌های مورد مطالعه است.

نگاره ۱. آمار توصیفی داده‌های تحقیق

متغیر	تعداد	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار
GLA	90	-0.22	0.29	0.0121	.1262
OCF	92	-46	480	45.72	69.52

در این تحقیق، برای بررسی ارتباط مدیریت واقعی سود (از طریق فروش دارایی‌های بلندمدت) و وجوه نقد حاصل از عملیات، به منظور آزمون فرضیه تحقیق، از روش رگرسیون استفاده شده است. نتایج حاصل از آزمون این فرضیه در نگاره شماره (۲) ارائه شده است.

نگاره ۲. نتایج تحلیل رگرسیون

متغیر	ضرایب	T	p-value	Durbin-Watson	F	R ² تعدیل شده
مقدار ثابت	۰,۰۳۶	۳,۲۱۴	۰,۰۰۰	۲,۱۴	۲۵,۲۹۱	۰,۹۴
OCF	-۰,۰۰۴	-۶,۵۴۲	۰,۰۰۰			

مدل:

$$ABGLA_{i,t} = \beta_1 + \beta_2 OCF + \xi_{i,t}$$

همان‌طور که در نگاره شماره (۲) ملاحظه می‌شود R^2 مدل پردازش شده در این مدل، حاکی از آن است که حدود ۹۴ درصد از تغییرات در فروش دارایی‌های بلندمدت در نمونه مورد مطالعه در این تحقیق توسط وجوه نقد حاصل از عملیات توضیح داده می‌شود. همان‌گونه که پیش‌بینی می‌شد، ارتباط این دو متغیر نیز از نوع معکوس و ضریب منفی وجوه نقد حاصل از عملیات در این مدل حاکی از این مطلب است.

بنابراین می‌توان ادعان داشت که فرضیه این تحقیق، مبنی بر ارتباط معنی‌دار معکوس ما بین ارقام مدیریت سود واقعی و وجوه نقد حاصل از عملیات تایید می‌شود.

با توجه به مطالب یاد شده، مدل زیر در رابطه با ارتباط ارقام مدیریت سود واقعی و وجوه نقد حاصل از عملیات که یک مدل رگرسیون تک متغیره است، به شرح زیر برآزش شده است.

$$OCF + \xi_{i,t} \quad 0.00 - ABGLA_{i,t} = 0.036$$

۸- نتیجه‌گیری

این مطالعه، مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران را در یک دوره ۲ ساله مورد بررسی قرار می‌داد. بدین منظور ارتباط جریانات نقدی حاصل از عملیات و مدیریت سود واقعی مورد بررسی قرار گرفت.

نتایج حاصل از آزمون فرضیه تحقیق نشان داد که در شرکت‌های مورد مطالعه در این تحقیق مدیریت سود اعمال شده است. در واقع مدیریت در هنگام کاهش وجوه نقد حاصل از عملیات که بیانگر عملکرد ضعیف واحد تجاری بوده است؛ به منظور جبران این موضوع اقدام به افزایش سود از طریق فروش دارایی‌های بلندمدت کرده است. نتایج این تحقیق مطابق با نتایج حاصل از مطالعات یون و میلر (۲۰۰۳)، و مطالعات بسیار دیگری در این زمینه است که تغییرات ارقام واقعی سود را به طور معکوس در رابطه با تغییرات وجوه نقد حاصل از عملیات ارزیابی کرده‌اند.

۸- منابع:

- تاری وردی یداله، ثمری، احمد. (۱۳۹۱). "مدیریت سود از طریق زمان بندی فروش داراییهای بلندمدت"، مجله تحقیقات حسابداری و حسابرسی، سال چهارم، شماره ۱۵.
- حسین زاده، ع. احمدنیا، (۱۳۸۸)، "بررسی میزان مربوط بودن اجزای سود حسابداری و جریان های نقدی عملیاتی با بازده سهام"، فصلنامه حسابداری مالی، سال اول، شماره ۳، ۱۳۰-۱۰۷.
- حقیقت، ح، و همایون ع.، (۱۳۸۵). بررسی ارتباط بین کیفیت ارقام تعهدی و سود در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد.
- رسائیان، الف. حسینی، و، (۱۳۸۷)، " رابطه کیفیت ارقام تعهدی و هزینه سرمایه در ایران " بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۵، شماره ۳، ۶۷-۸۲.
- مجتهدزاده، ویدا؛ ولی زاده لاریجانی، اعظم، (۱۳۸۹). رابط مدیریت سود و بازده آتی دارایی ها و جریان های نقد عملیاتی آتی، تحقیقات حسابداری سال دوم، شماره ۶، ۲۲-۳۴.
- مهرانی، س. بهبهانی نیای، (۱۳۸۹) ، " ارقام تعهدی و بازده آتی سهام با تاکید بر مالکیت سهامداران نهادی و اداره شرکت"، تحقیقات حسابداری، شماره ۲، ۳۸-۵۵.
- موسی نژاد ف، (۱۳۸۹)، " نقش ارقام تعهدی و جریانات نقدی در تبیین بازده سهام " پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد.

- Ashari, N., H.C. Koh, S.L. Tan, and W.H. Wong. (1994). "factors affecting income smoothing among listed companies in Singapore", *Accounting and Business Research*, .lov32, pp. 22-36.
- Bagnoli, M., and Watts, S.G. (2010). "Oligopoly, Disclosure, and Earnings Management", *The Accounting Review*, vol. 85(4), pp. 1191-1214.
- Gunny, K. (2005). What are the consequences of real earnings management? <http://ssrn.com/abstract=816025>.
- Rapp, M.S. Schmid, T. Urban, D. (2012). "The value of financial flexibility and corporate financial policy", *Journal of Corporate Finance*, vol. 29, pp. 288-302.
- Roychowdhury S. (2006) "Earnings management through real activities manipulation", *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 42, PP.335-370.
- Stubben, S.R. (2010). "Discretionary Revenues as a Measure of Earnings Management", *The Accounting Review*, vol. 85(2), pp. 695-717.
- Yoon, S. and Miller (2002). 'Cash from operation and earning management in korea'. *The international journal of Accounting*, 37.
- Yu, W. (2008). "Accounting-Based Earnings Management and Real Activities Manipulation", <http://etd.gatech.edu/theses/available/etd-06232008-150528>.